

KERNCIJFERS EN VOORNAAMSTE RESULTATEN VAN DE BELGISCHE VERZEKERING IN 2001

1. INLEIDING

2. INCASSO'S

3. TECHNISCHE VOORZIENINGEN EN BELEGGINGEN

- 3.1 *Analyse van de technische voorzieningen*
- 3.2 *Analyse van de beleggingen*
- 3.3 *Financiële opbrengsten en rendement van de beleggingen*
- 3.4 *Gemiddelde aan de technische voorzieningen toegekende rendementen*

4. COMMISSIELONEN EN KOSTEN

- 4.1 *Beheers- en administratiekosten*
- 4.2 *Commissielonen*
- 4.3 *Alle kosten en commissielonen*

5. RENDABILITEIT EN „FINANCIAL DEPENDENCY RATIO“ (FDR)

- 5.1 *Synthese van de resultatenrekeningen*
- 5.2 *Ontwikkeling van de rendabiliteit van het eigen vermogen*
- 5.3 *Financial Dependency Ratio (FDR)*

6. SOLVABILITEIT

- 6.1 *Solvabiliteitsmarge niet-leven*
- 6.2 *Solvabiliteitsmarge leven*

7. ONTWIKKELING VAN DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN

- 7.1 *Niet-levensverzekeringen*
- 7.2 *Leven*

8. ANALYSE VAN DE BOAR VERRICHTINGEN

SPECIAL

STATISTISCHE REEKS

1. Inleiding

Schrap staan in zware tijden

2

ASSURINFO NR 30 – 26 SEPTEMBER 2002

Hoe trots was de Beroepsvereniging der Verzekeringsondernemingen niet toen zij voor de eerste keer al in september – d.w.z. zes maanden vroeger dan voordien gebruikelijk was – een synthetisch overzicht kon geven van de activiteit van het voorafgaande boekjaar. Dat was in 1998, dus op het hoogtepunt van de stralende jaren van de verzekering in België, zowel wat de groei als de resultaten betreft. De cijfers leken toen zeer representatief voor de meest recente marktrends. Nu, vlak na de zomer van 2002, verslag uitbrengen over de activiteit zoals die er op 31 december 2001 uitzag, is omzien naar een periode die achter een al verre horizon verdwijnt, waar de schittering van het einde van de jaren 1990 nog maar een flauw schijnsel is en er zich zware, of toch onzekerdere tijden aankondigen.

Het jaar 2001 ter sprake brengen is ook spreken over een overgangsjaar dat zelf gekenmerkt werd door een breuk tussen de periode vóór 11 september en die ná 11 september. De dramatische gebeurtenissen in de VS hebben vooral een ommekeer in het zoeken naar zekerheid en veiligheid veroorzaakt, alsook in het spaarge drag dat de markt van de levensverzekering beïnvloedt. In 2001 verschillen de tendensen van maand tot maand: aanvankelijk konden de zwakke beursprestaties nog beschouwd worden als een uiteindelijk normale correctie van de overdreven uitbundigheid ten opzichte van de telecom-, media- en internettechnologiewaarden, maar naarmate de tijd verstreek en vooral na 11 september, sloeg het klimaat geleidelijk verder om en werd het rond-uit manisch-depressief. De levensverzekeringcontracten die gekoppeld zijn aan aandelen van beleggingsfondsen en nauw verband houden met het vooruitzicht van meerwaarden op de koersen, hebben daar natuurlijk ondergeleden. Andere producten, die met name een vaste opbrengst garanderen, hebben dan weer op spectaculaire wijze terrein gewonnen, wat getuigt van de grote verscheidenheid in het aanbod van de levensverzekering, waardoor deze op erg verschillende conjuncturele gegevens kan inspelen.

VERZEKERING „NIET-LEVEN”: NAAR EEN HERSTEL VAN PREMIE-INKOMEN, TECHNISCHE RESULTATEN EN TECHNISCH-FINANCIËEL SALDO

In de niet-levensverzekering is het nog te vroeg om al in de rekeningen over 2001 de gevolgen af te lezen van een vanaf de herfst „harder” geworden markt. Tussen de verstomming waarmee de herverzekeringmarkt, die op het ogenblik van de aanslagen tegen New York en Washington in Monte Carlo verzameld was, geslagen werd en de contractverlengingen voor industriëlen per 1 januari 2002 lag er een gespannen periode waarvan het uiteindelijke effect, in de eerste plaats inzake premie-inkomen, pas in de volgende uitgave van dit overzicht gemeten kan worden.

Ook de gevolgen van de dossiers die eind 2001 bij de minister van Economie zijn ingediend tot verhoging van de prijzen in de BA-autoverzekering, zullen voor het merendeel maar geleidelijk, vanaf 2002, kenbaar worden. Wij komen hier nog op terug. In 2001 staat de markt nog altijd in het teken van een zwakke groei, en als die in 2001 sterker is in niet-leven dan in leven, dan heeft dat meer te maken met de tegenvallende prestaties van de levensverzekering dan met een echte opleving van het schadeverzekeringsbedrijf.

Het herstel mag natuurlijk niet alleen gelden voor het incasso, dat de eerste regel van elke analyse beslaat, maar moet ook op het niveau van het technische resultaat tot uiting komen. De BVVO zal de nodige inspanning doen om de kerncijfers van de sector op doorzichtige wijze te presenteren, in een onzekere economische conjunctuur en een eveneens onzekere fiscale omgeving waar zowel met de schadekosten van het boekjaar als met de ontwikkeling van de technische voorzieningen die de vroegere schadegevallen dekken, rekening dient te worden gehouden.

Daarna komt het financiële niveau, dat vooral belangrijk is in de takken met *long-tail claims*, waar het om de regeling van lichamelijke schade en het bepalen van aansprakelijkheden gaat. De BVVO verfijnt nu al haar analyses om te doen uitkomen in hoeverre die takken afhankelijk zijn van de financiële opbrengsten. Zo zullen de waarnemers van de sector de waakzaamheid waarvan de verzekeringsbedrijfsleiders blij moeten geven, kunnen delen en de herstelmaatregelen waartoe die analyse leidt, dan ook beter kunnen begrijpen.

LEVENSVZERKERING: HET FINANCIËLE RISICO BETER BEGRIJPEN

Ook in de levensverzekering is de financiële factor van groot belang. De producten die momenteel aan de klant worden aangeboden, bevatten steeds vaker, zowel voor de consument als voor de verzekeraar, een stuk flexibiliteit die het mogelijk maakt een verrichting aan te gaan met een duidelijk beeld van de perspectieven die elk soort contract kenmerken.

De verbruikersverenigingen hebben van hun kant trouwens heel goed ingezien dat het opstellen van contracten waarbij de vaste verbintenis van de verzekeraar gepaard gaat met de mogelijkheid om, in geval van een gunstige conjunctuur, een extra rendement te bieden via winstdeling, allerminst een scenario is dat de spaarder zou moeten afschrikken.

De grootst mogelijke aandacht van de levensverzekeringssector dient evenwel uit te gaan naar de onderlinge afstemming van de opbrengst van de beleggingen en de verbintenissen betreffende de contracten die vroeger tegen de „sterke” rentevoet van 4,75% werden afgesloten, waardoor België de Europese kampioen was inzake gewaarborgd rendement voor de levensverzekerden. In die tijd was de herinnering aan een in twee cijfers geschreven inflatiepercentage nog levendig en werd de belegging in Belgische frank als minder zeker beschouwd als die in gulden of in mark. De invoering van de eenheidsmunt heeft de situatie natuurlijk veranderd, met prioritaire aandacht voor de strijd tegen de inflatie en de verdwijning van de wisselkoersen in de eurozone. Die contracten blijven niettemin het grootste deel van de uitstaande verbintenissen uitmaken.

DE RENDABILITEIT ALS POLITIEKE DOELSTELLING

In die context is het geruststellend dat de markt en de toezichhouders van de verzekering hun vertrouwen bevestigen wat de dekkings- en solvabiliteitsratio's betreft, die het vermogen meten om op koers te blijven. Het is weliswaar een feit, en het overzicht op de volgende bladzijden maakt er geen geheim van, dat het aandeel van de verliezen in het algemene resultaat van de sector is toegenomen, maar op de ondernemingen die het boekjaar 2001 met een tekort hebben afgesloten, wordt zorgvuldig toegezien door de autoriteiten om de bedreigde rendabiliteit te herstellen.

Die zorg om de rendabiliteit heeft niets te maken met een genadeloos kosmopolitisch kapitalisme, zoals sommigen graag doen geloven, maar staat borg voor een gezonde markt waarop de consument een voldoende gevarieerd aanbod vindt, alsook de noodzakelijke voorwaarden voor de regeling van eventuele schadegevallen, die niet in het gedrang komt door ontoereikende geldelijke middelen van de verzekeraar. De BVVO tracht haar verschillende gesprekspartners elke dag opnieuw bewust te maken van die boodschap. Ze verheugt zich erover dat zij – zij het soms laat en na heel wat verwickelingen – aan het verwezenlijken van die doelstelling heeft bijgedragen. Wij verwijzen meer in het bijzonder naar het ministerieel besluit, dat voor de verhoging van de prijs van de verplichte verzekeringen met betrekking tot de massarisico's, een onaangepaste procedure voorschrijft die waarschijnlijk niemand tevreden stelt, behalve dan degenen die in de illusie verkeren dat de verhogingen niet zullen doorgaan en al de rest overigens bij het oude blijft. Formules ontwikkelen die gelijke tred houden met de evolutie van de markt, alsook met de verplichtingen van de ondernemingen, en tegelijkertijd rekening houden met de maatschappelijke dimensie van de verzekering blijft dus een prioritaire zorg, zowel voor de beroepsvereniging als voor haar leden.

2. Incasso's

4

ASSURINFORM NR 30 – 26 SEPTEMBER 2002

BELGIË	Incasso's In miljoenen euro		Nominale groei (%)	
	2000	2001	2000/1999	2001/2000
Motorrijtuigen	2.534	2.611	+2,9%	+3,0%
BA-motorrijtuigen	1.704	1.745	+1,2%	+2,4%
Voertuigcasco	830	866	+6,6%	+4,3%
Brand	1.440	1.505	+2,7%	+4,5%
Woningen	856	899	+2,6%	+5,0%
Andere eenvoudige risico's	326	338	+3,9%	+3,7%
Speciale risico's	258	268	+0,4%	+3,9%
Andere BOAR	2.182	2.299	+6,2%	+5,4%
Ongevallen	346	363	+2,0%	+5,0%
Ziekte	565	601	+15,5%	+6,5%
Algemene BA	547	572	+4,8%	+4,5%
Transport	144	159	+2,0%	+10,1%
Krediet/Borgtocht	121	123	+2,9%	+1,6%
Diverse geldel. verliezen	121	126	-3,6%	+4,2%
Rechtsbijstand	225	234	+4,6%	+3,9%
Hulpverlening	113	121	+8,1%	+7,2%
Totaal BOAR	6.156	6.414	+4,0%	+4,2%
Arbeidsongevallen				
Wet van 71	867	891	+0,4%	+2,8%
Wet van 67	76	96	+3,6%	+25,2%
Totaal AO	943	986	+0,7%	+4,6%
Totaal niet-leven	7.099	7.401	+3,5%	+4,3%
Leven individueel				
GewaARBorgde rentevoet (tak 21)	3.276	4.581	+0,6%	+39,8%
Beleggingsfondsen (tak 23)	6.659	5.551	+68,7%	-16,7%
Totaal leven individueel	9.935	10.132	+37,6%	+2,0%
Leven groep				
GewaARBorgde rentevoet (tak 21)	2.831	2.935	+4,7%	+3,7%
Beleggingsfondsen (tak 23)	104	104	+35,6%	-0,1%
Totaal leven groep	2.935	3.038	+5,6%	+3,5%
Totaal leven	12.870	13.170	+28,9%	+2,3%
Totaal niet-leven en leven	19.970	20.571	+18,6%	+3,0%

Europese Unie (*)				
Totaal niet-leven	259.667	277.928	+4,7%	+6,8%
Totaal leven	500.531	521.455	+20,7%	+4,2%
Totaal niet-leven en leven	760.198	798.753	+14,7%	+5,1%

(*) 2001: voorlopige cijfers.

De incasso-enquête is uitgevoerd op basis van een gemeenschappelijke steekproef voor de jaren 2000 en 2001, die voor vrijwel de hele Belgische verzekeringsmarkt representatief is, met inbegrip van de niet bij de BVVO aangesloten ondernemingen en de Belgische bijkantoren van in de Europese Gemeenschap gelegen vestigingen, die niet meer door de CDV gecontroleerd worden. Zoals de voorgaande jaren zijn de verrichtingen die in ons land via de vrije dienstverrichting worden gesloten vanuit een ander land van de Europese Economische Ruimte, niet in de enquête opgenomen.

REËLE GROEI EN PENETRATIEGRAAD

In 2001 bedraagt het incasso voor het geheel van de rechtstreekse verzekeringsverrichtingen in België (dus zonder de aangenomen herverzekeringsverrichtingen en de rechtstreekse verzekeringsverrichtingen in het buitenland) 20,6 miljard euro, tegenover bijna 20 miljard euro in 2000. De nominale groei wordt in 2001 dus bruusk herleid tot 3%. In 2000 bedroeg dat groeicijfer nog 18,6% en 12,6% een jaar eerder. De conjunctuurinzinking en de beurscrisis, die zich halfweg 2000 ingezet hadden en door de aanslagen van 11 september nog versterkt werden, hebben rake klappen uitgedeeld aan de verzekeringssector, zowel op het gebied van het zakenvolume als van de verschillende rendabiliteits- of zelfs de solvabiliteits-indicatoren.

Met een gemiddelde prijsstijging in 2001 van 2,5% is de reële groei tijdens dit boekjaar praktisch nihil, terwijl ze in 2000, na enkele jaren van hoogconjunctuur, nog 15,6% bedroeg.

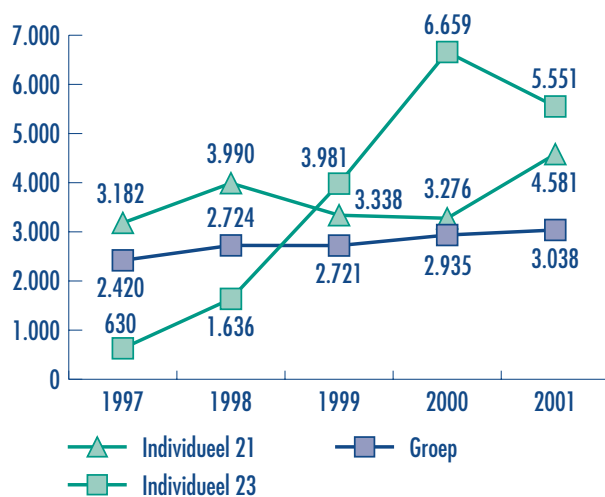
Het eerste jaar van het millennium vormt dus duidelijk een trendbreuk met de jaren negentig: niet-leven groeit voor het eerst sneller dan leven en de reële groei van alle verrichtingen samen ligt onder de algemene economische groei, die nochtans teruggebracht is van 4% in 2000 tot een povere 1% in 2001.

De algemene penetratiegraad van de verzekering in de economie zakt van 8,2% in 2000 tot 8% in 2001. Die daling is te wijten aan te achteruitgang in leven, terwijl het incasso in niet-leven de groei van de algemene economie volgt. Die situatie is geen typisch Belgisch verschijnsel. Op het niveau van de Europese Unie zouden de verrichtingen „leven” slechts een bescheiden groei van 4,2% kennen, terwijl „niet-leven” een groei van 6,2% zou optekenen. Die nogal bijzondere situatie weerspiegelt het begin van een opgaande cyclus in de niet-levenverzekering, die kan worden verklaard door zowel de beursperikelen als de hoge schadelast en de tariefisen van de herverzekeraars. In de levensverzekering lijken de contrasten groter te zijn: door de koersval op de beurzen heeft meer dan één spaarder de risicoproducten de rug toegekeerd en gekozen voor producten met een gewaarborgde opbrengst op min of meer lange termijn.

Het incasso van de verzekering **Leven individueel verbonden met beleggingsfondsen** (tak 23) dat tussen 1996 en 2000 voortdurend steeg, gaat in 2001 achteruit. De povere beursprestaties verklaren grotendeels de achteruitgang van 16,7% ten opzichte van 2000. Er zij opgemerkt dat sommige verzekeraars een lager premieinkomen genoteerd hebben voor de contracten in rekeeneenheid, terwijl de verkoopcijfers van andere verzekeraars, al dan niet bijkantoren van bankinstellingen, er dan weer duidelijk op vooruitgaan. Het sectorgemiddelde kan nauwelijks verhullen dat er grote verschillen bestaan, te meer omdat de producten van deze tak een sterk heterogeen karakter vertonen (duur van de overeenkomsten, risicoklasse, ...).

Het is nog niet duidelijk welke gevolgen dit „behoudende” gedrag op lange termijn zal hebben voor het volume van alle levensverzekeringsverrichtingen samen.

Evolutie van het incasso leven
(in miljoenen euro)

Marktaandeel van de 15 grootste ondernemingsgroepen in 2001 (in %)				
Rang	Groep	Totaal	Niet-Leven	Leven
1	Fortis	22,9	13,7	28,0
2	AXA	15,0	18,1	13,3
3	KBC	10,4	8,5	11,5
4	OMOB	9,3	10,1	8,9
5	Dexia / DVV	8,5	3,3	11,4
6	ING	7,8	3,4	10,2
7	AGF	3,7	4,9	3,1
8	Winterthur	2,6	5,0	1,3
9	Mercator	2,4	4,6	1,1
10	Swiss Life	2,0	0,8	2,7
11	Zurich	1,5	2,6	0,9
12	Generali	1,4	2,3	0,9
13	P&V	1,4	2,4	0,8
14	Federale	1,1	2,1	0,5
15	Aras (Argenta)	0,8	0,6	0,9

3. Technische voorzieningen en beleggingen

Voor het onderzoek van de balansen en de resultaten baseert de BVVO zich op de verrichtingen van nagenoeg alle aan het toezicht van de CDV onderworpen ondernemingen, d.w.z. de ondernemingen naar Belgisch recht en de Belgische bijkantoren van ondernemingen die buiten de EER gevestigd zijn. In het geheel van de verrichtingen (leven en niet-leven) zijn opgenomen: de rechtstreekse verzekeringsverrichtingen in België en het buitenland, alsook de aangenomen herverzekeringsverrichtingen.

De analyse van de balansen heeft betrekking op de belangrijkste rubriek van het passief, nl. de technische voorzieningen met afgestane herverzekering, en van het actief, nl. de beleggingen, gewaardeerd tegen zowel hun boekwaarde als hun marktwaarde.

3.1 ANALYSE VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN

De technische voorzieningen van de groep leven zijn sneller gestegen dan die van de groep niet-leven. Terwijl ze in 1997 twee derde van het totaal van de technische voorzieningen uitmaakten, is hun relatieve aandeel eind 2001 gestegen tot driekwart. De forse groei van de activiteiten leven gedurende de jongste vijf jaar, vooral van de tak-

23-verrichtingen, maar ook de aanvullende dotaties in het kader van de daling van de rentetarieven, verklaren dit groeiverschil. In niet-leven stijgen de schadevoorzieningen met 20% tussen eind 1997 en eind 2001. Tijdens diezelfde periode blijft de stijging van de overeenkomstige premies beperkt tot 14%. Dat die voorzieningen sneller stijgen betekent dat de incasso's onvoldoende toenemen om de technische resultaten op het niveau van 1997 en de voorafgaande jaren te handhaven. De grafieken in hoofdstuk 7 bevestigen de verslechterende tendens van de technische resultaten in de BOAR-verzekeringen (meer bepaald via de stijging van de *financial dependency ratio*).

De in 1997 ingezette neerwaartse beweging van de voorziening voor winstdeelname (WD) en ristorno's wordt in 2001 voortgezet. De verklaring hiervoor is te vinden in de daling van de financiële opbrengsten en in het dominerende aandeel van de levensverzekeringsvoorzieningen voor overeenkomsten met een gewaarborgde rentevoet van 4,75%. De voorzieningen voor egalisatie en catastrofes zetten hun sinds 1996 onafgebroken stijging voort. Deze is het gevolg van de aan de ondernemingen opgelegde verplichting om een dergelijke voorziening te vormen voor de dekking van de verschillende risico's die de CDV in zijn mededeling D.151 vermeldt en die hoofdzakelijk betrekking hebben op de tak brand (storm, aardbeving, ...).

Ontwikkeling en uitsplitsing van de technische voorzieningen (in miljoenen euro)					
Technische voorzieningen	1997	1998	1999	2000	2001
Balans	61.421	68.879	81.258	88.174	98.334
Niet-verdiende premies en lopende risico's	2.399	2.311	2.307	2.336	2.510
Levensverzekering					
– niet gekoppeld aan een beleggingsfonds	38.809	43.799	49.392	51.009	55.724
– gekoppeld aan een beleggingsfonds	1.174	3.148	8.495	13.223	16.573
Schadegevallen	17.831	18.364	19.661	20.173	21.611
WD en ristorno's	629	500	492	467	453
Egalisatie en catastrofes	247	353	419	477	584
Andere	332	404	492	489	879
Resultatenrekeningen	61.421	68.879	81.258	88.174	98.334
Niet-leven	20.607	21.172	22.547	23.115	24.778
Leven	40.814	47.707	58.711	65.059	73.556

3.2 ANALYSE VAN DE BELEGGINGEN

Beleggingen: marktaandeel van de 10 eerste groepen in 2001 (in %)

	Rang	Groep
1	Fortis	27,3
2	AXA	15,2
3	KBC	10,1
4	OMOB	8,3
5	Dexia / DVV	6,5
6	ING	5,5
7	AGF	5,2
8	Winterthur	3,5
9	P&V	2,3
10	Swiss Life	2,0

De onderstaande tabellen tonen het stijgende relatieve gewicht aan van de beleggingen met variabele opbrengst in de beleggingsportefeuille van de verzekeraars, zowel voor de verrichtingen verbonden met beleggingsfondsen als voor de andere productlijnen.

De waardering van de beleggingen „buiten tak 23” tegen hun marktwaarde geeft eind 2001 een volume van 92,5 miljard euro, tegenover 73,7 miljard euro eind 1997. Die bedragen omvatten latente meerwaarden, die eind 2001 op 5,4 miljard euro geschat worden, tegenover 9,2 miljard eind 1997 en 14,3 miljard eind 1998. Deze afname van de latente meerwaarden tussen eind 1998 en eind 2001 valt in eerste instantie te verklaren door de abrupte stijging van de rentetarieven sinds maart 1999 en door de overdracht van activa, en in tweede instantie

Ontwikkeling en uitsplitsing van de beleggingen <i>buiten tak 23</i> (in miljoenen euro)					
Marktwaarde	1997	1998	1999	2000	2001
Terreinen en gebouwen	3.135	3.328	3.167	3.014	3.120
Participaties	7.302	7.011	4.913	4.438	4.578
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	11.909	18.445	20.440	20.403	19.725
Obligaties en andere vastrentende effecten	41.433	48.873	51.049	51.886	55.126
Hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	9.896	9.230	8.888	9.353	9.951
TOTAAL	73.675	86.887	88.457	89.094	92.500
Ontwikkeling en uitsplitsing van de beleggingen <i>binnen tak 23</i> (in miljoenen euro)					
Marktwaarde	1997	1998	1999	2000	2001
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	651	1.843	4.997	10.328	12.803
Obligaties en andere vastrentende effecten	381	563	635	1.007	1.520
Hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	142	742	2.862	1.889	2.085
TOTAAL	1.174	3.148	8.494	13.224	16.408
Alle beleggingen, inclusief tak-23 beleggingen (in miljoenen euro)					
Marktwaarde	1997	1998	1999	2000	2001
	74.849	90.035	96.951	102.318	108.908
Ontwikkeling en uitsplitsing van de latente meerwaarden op beleggingen <i>buiten tak 23</i> (in miljoenen euro)					
	1997	1998	1999	2000	2001
Terreinen en gebouwen	930	1.044	1.101	1.122	1.103
Participaties	1.679	1.117	718	552	548
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	3.649	6.787	6.555	4.951	1.917
Obligaties en andere vastrentende effecten	2.774	5.069	1.147	895	1.554
Hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	188	258	80	183	278
TOTAAL	9.220	14.275	9.601	7.703	5.400

(sinds eind 2000) door de forse terugval van de beurzen. De tabel op de volgende bladzijde geeft, voor de belangrijkste beleggingscategorieën, een gedetailleerd overzicht van de ontwikkeling van de latente meerwaarden tussen 1997 en 2001. Eind 1998 bedroegen de latente meerwaarden op aandelen 6,8 miljard euro en die op obligaties 5,1 miljard. Eind 2001 waren zij respectievelijk teruggevallen tot 1,9 miljard en 1,6 miljard euro.

De tak-23-beleggingen, nog altijd tegen hun marktwaarde gewaardeerd, stijgen van 13,2 miljard euro eind 2000 tot 16,4 miljard eind 2001. Het grootste deel van die beleggingen bestaat uit aandelen of afgeleide producten die de zogenaamde „klikproducten” ondersteunen.

In totaal stijgen de beleggingen, tegen marktwaarde, van 74,8 miljard euro eind 1997 tot 108,9 miljard eind 2001. De groei van 46% van de beleggingen tegen marktwaarde valt aanzienlijk lager uit dan de de groei van 60% van de technische voorzieningen in dezelfde periode.

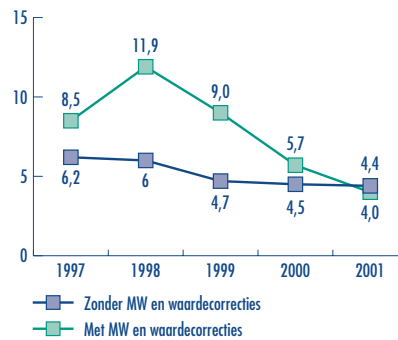
3.3 FINANCIËLE OPBRENGSTEN EN RENDEMENT VAN DE BELEGGINGEN

In 2001 bedroeg het gemiddelde volume van de beleggingen tegen boekwaarde (die overeenstemt met de marktwaarde voor de tak-23-beleggingen) 98,5 miljard euro, tegenover 89,2 een jaar eerder. Met voor 3,9 miljard aan financiële opbrengsten gedurende dat boekjaar, hebben zij een rendement van 4% gehaald, tegenover 5,7% in 2000 en 9% in 1999. Voor de eerste keer is het bedrag van de meerwaarden en nettowaardecorrecties negatief, ten bedrage van 403 miljoen euro. Deze nettominwaarden zijn het gevolg van de hoge waardecorrecties (afschrijvingen en waardeverminderingen), namelijk 2,8 miljard euro, waarvan 1,2 miljard toe te schrijven is aan de tak-23-beleggingen, en 1,1 miljard aan de verrichtingen „leven”.

Het verschil tussen de rendementscurven (impact van de meerwaarden), dat in 1998 nog 6 punten bedroeg, is aldus volledig verdwenen aangezien de twee curven in 2001 elkaar kruisen. Deze beweging hangt samen met

de neerwaartse ontwikkeling van de latente meerwaarden, die de weerspiegeling is van de stijging van de rentetarieven in een context van groeiende inflatie en de daarop volgende omslaande tendens van de beursmarkten.

Rendementen van de beleggingen met en zonder meerwaarden en waardecorrecties (in % van de beleggingen)

3.4 GEMIDDELDE AAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN TOEGEKENDE RENDEMENTEN

De beleggingsopbrengsten van 3.939 miljoen euro worden als volgt verdeeld over de drie bestanddelen van de resultatenrekening:

- 1.358 miljoen voor de technische rekening niet-leven, wat, rekening houdend met de gemiddelde technische voorzieningen niet-leven van 23,8 miljard euro, neerkomt op een rendement van de technische voorzieningen niet-leven van 5,7%, tegenover 6,7% in 2000;
- 1.952 miljoen voor de technische rekening leven, wat de gemiddelde technische voorzieningen van 68,7 miljard euro een rendement oplevert van 2,8%, tegenover 5,2% in 2000;
- 628 miljoen voor de niet-technische rekening, tegenover 456 miljoen het jaar voordien.

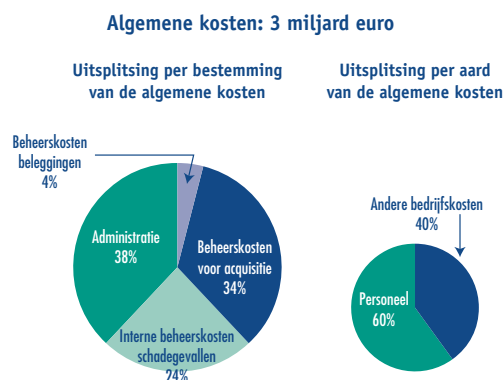
De daling van de gemiddelde aan de technische voorzieningen toegekende rendementen heeft zich in 1998 ingezet. Die daling doet zich vooral voor in de levensverzekering, als gevolg van de hoge waardecorrecties die toe te schrijven zijn aan de beleggingsfondsen van tak 23.

Gemiddelde aan de technische voorzieningen toegekende rendementen (in %)					
	1997	1998	1999	2000	2001
Niet-leven	8,3	8,8	8,8	6,7	5,7
Leven	8,0	10,7	9,1	5,2	2,8
Totaal van de verrichtingen	8,1	10,1	9,0	5,6	3,6

4. Commissielonen en kosten

4.1 BEHEERS- EN ADMINISTRATIEKOSTEN

De jaarrekening voorziet in een dubbele uitsplitsing van de algemene kosten, die in 2001 3 miljard euro bedroegen, tegenover 2,8 miljard in 2000. Deze stijging van 5%, die groter is dan die van de incasso's, is het gevolg van de sterkere groei van de verrichtingen niet-leven, waar het kostenpeil hoger ligt dan in leven. Het aandeel van de personeelskosten binnen het totaal van de algemene kosten blijft stabiel rond ongeveer 60%.

4.2 COMMISSIELONEN

De commissielonen aan de tussenpersonen bedragen in totaal 1.921 miljoen euro in 2001, dit is 8,3% van het totale premie-inkomen, tegenover 8,2% in 2000. Deze lichte stijging is te wijten aan de kleine verhoging van de commissielonen in de BA-motorrijtuigen, in diverse risico's en transport, enerzijds, en aan het grotere relatieve aandeel van de verrichtingen niet-leven in 2001 ten opzichte

van 2000, anderzijds. De verlaging van dat commissieloonniveau voor de individuele levensverzekeringsverrichtingen met een gewaarborgde opbrengst kan worden verklaard door de stijging van die incasso's, vaak koopsommen of flexibele premies in het kader van producten met een belangrijke spaarcomponent. Omgekeerd brengt de verlaging van de premies in tak 23 daar een lichte stijging van het commissieloonniveau mee.

Premies en commissielonen in 2001 (zonder bijkantoren)						
(in miljoenen euro)	Verdiende premies		Commissielonen		Verhouding in %	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
BA-motorrijtuigen (*)	1.694	1.702	228	233	13,5	13,7
Allerlei risico's en transport (*)	4.242	4.431	698	741	16,5	16,7
AO Wet van 71 (*)	860	890	53	57	6,2	6,4
Leven individ. tak 21 (*)	3.266	4.649	265	299	8,1	6,4
Leven individ. tak 23 (*)	6.663	5.531	148	132	2,2	2,4
Leven groep tak 21/23 (*)	2.930	3.056	36	40	1,2	1,3
Alle verrichtingen samen (**)	22.232	23.189	1.822	1.921	8,2	8,3

(*) Directe zaken in België.

(**) Directe zaken in België, plus de verrichtingen in het buitenland en aangenomen herverzekering.

4.3 ALLE KOSTEN EN COMMISSIELONEN

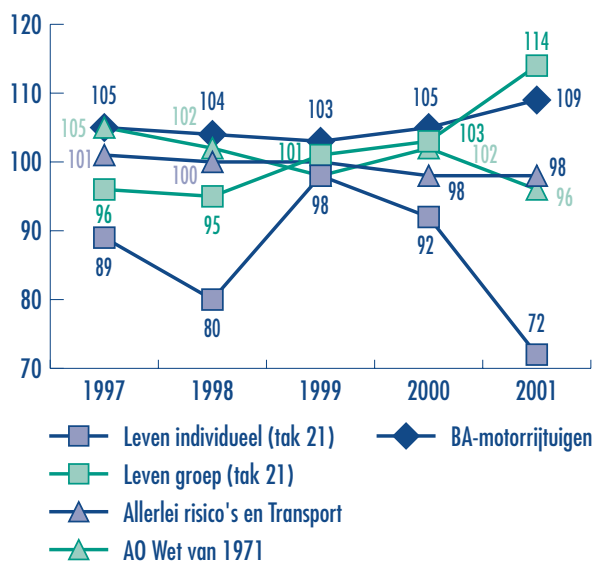
De uitgesproken stijging van de incasso's in niet-leven roept eveneens een halt toe aan de relatieve verlaging van het totaal van de kosten en commissielonen, uitgedrukt in premiepercentage, die zich sinds het begin van de jaren negentig ingezet had. Voor de eerste keer stijgt de ratio „kosten en commissielonen tegenover premies“, namelijk met 0,3 procentpunt. Eind 2001 bedroeg deze ratio 21,3%, tegenover 30% in 1995.

Evenals de lichte stijging in 2001 kan deze langdurige beweging uitsluitend worden verklaard door de toename van het relatieve aandeel van de verrichtingen leven in het totaal van de verrichtingen (vooral overeenkomsten

in rekeneenheden en koopsommen of flexibele premies met gewaarborgde rentevoet, die gekenmerkt worden door lage kosten- en bemiddelingspercentages).

Buiten de verrichtingen „leven individueel“ en BA-motorrijtuigen is het algemene peil van de kosten en de commissielonen, zonder rekening te houden met de statistische foutenmarge, hetzelfde als in 1995. In „leven individueel“ staat de ontwikkeling van het aandeel van de commissielonen en de kosten haaks op die van de incasso's. In BA-motorrijtuigen is het relatieve kostenpeil tussen eind 1995 en eind 2001 gestegen met bijna 10 procentpunt; in tegenstelling tot het niveau van de commissielonen, dat stabiel blijft, zijn de algemene kosten in diezelfde periode met 3 procentpunt gestegen.

Ontwikkeling van het relatieve gewicht van de commissielonen en de algemene kosten (in % van de verdiende premies)
Index 1995 = 100

Ontwikkeling van de kosten en de commissielonen voor alle activiteiten samen (in % van de verdiende premies)

	1997	1998	1999	2000	2001
Commissielonen	10,3	9,4	9,2	8,2	8,3
Personeelskosten	10,4	9,5	8,8	7,6	7,7
Andere bedrijfskosten	7,1	6,4	5,9	5,2	5,3
Commissielonen en algemene kosten	27,8	25,2	23,9	21,0	21,3

5. Rendabiliteit en „Financial Dependency Ratio” (FDR)

Het bestudeerde gebied valt samen met dat inzake de balansanalyse en heeft dan ook betrekking op het totaal van de verrichtingen. De aangenomen herverzekeringsverrichtingen kunnen aanleiding geven tot dubbeltellingen (cessie en retrocessie). Bovendien zijn de incasso's van de „professionele herverzekeraars” (die uitsluitend herverzekering aannemen) niet inbegrepen.

De resultatenrekening bevat drie bestanddelen: de technische rekeningen niet-leven en leven en de niet-technische rekening. De technische rekeningen omvatten alle technische en financiële elementen die rechtstreeks aan de verzekeringsactiviteiten gekoppeld zijn. De niet-technische rekening omvat alle andere elementen, zoals de financiële opbrengsten uit het eigen vermogen, de belastingen op het resultaat of uitzonderlijke elementen die niet rechtstreeks aan de verzekeringsverrichtingen toe te schrijven zijn.

5.1 SYNTHESE VAN DE RESULTATENREKENINGEN

5.1.1 Technische rekening niet-leven

De technische rekening niet-leven omvat de rechtstreekse zaken in België (BOAR, alle AO-activiteiten), de rechtstreekse zaken in het buitenland en de aangenomen herverzekering. Dit komt neer op een premie-inkomen van 9,7 miljard euro. Het technisch-financieel saldo, dat in 2000 579 miljoen euro bedroeg (6,3% van de verdiende brutopremies), zakt tot 11 miljoen euro in 2001, dat is 0,1% van de premies van dat boekjaar.

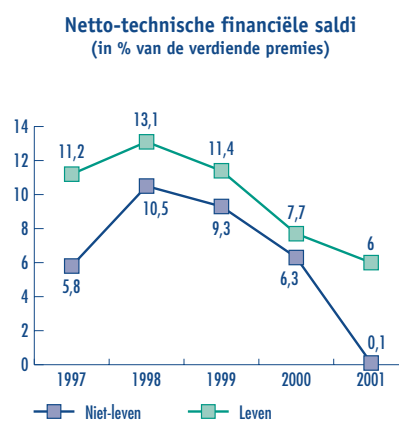
De technisch-financiële rendabiliteitsratio's, alsook de ratio's op basis van de niet-technische rekening worden, tenzij anders vermeld, uitgedrukt in procent van het totaal van de in niet-leven en leven verdiende premies. In 2001 waren die goed voor 23 miljard euro.

De ondernemingen hebben in 2001 een netto technisch-financieel saldo voortgebracht van 3,5% van de premies,

5.1.2 Technische rekening leven

De technische rekening leven omvat mutatis mutandis dezelfde gegevens voor de levensverzekeringsverrichtingen, die goed zijn voor 13,4 miljard euro aan premies. Het technisch-financieel saldo bedraagt 802 miljoen euro, dit is 6% van de brutopremies, tegenover 7,7% in 2000.

Netto technisch-financiële saldi: technische saldi die voortvloeien uit de verzekeringsactiviteit (leven en niet-leven), verhoogd met de aan de technische rekeningen toegerekende financiële elementen. Er wordt geen rekening gehouden met de andere financiële inkomsten die niet aan de verzekeringsactiviteit toe te schrijven zijn.

tegen 7,1 in 2000 en 10,4% in 1999. De daling van dat lagere rendabiliteitsratio wordt verklaard door de daling van de financiële opbrengsten, alsook door de toename van de schadegevallen en andere technische lasten, vooral in 2001 voor de verrichtingen niet-leven. De vroegere groei van de incasso's van tak 23, waarvan de technische last gelijkloopt met de opbrengsten van de beleggingen, weegt eveneens op die rendabiliteitsratio's.

5.1.3 Niet-technische rekening

De *niet-technische rekening* omvat alle andere elementen van de resultatenrekening die niet rechtstreeks toe te rekenen zijn aan de verzekeringsverrichtingen.

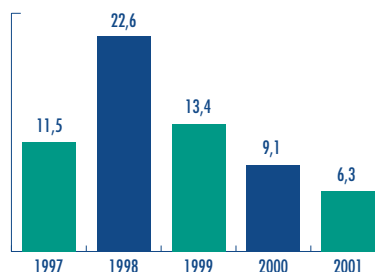
Het lopend resultaat bedraagt 1,4 miljard euro in 2001, tegenover 2 miljard in 2000 en 2,5 miljard in 1999. De daling is nog meer uitgesproken wanneer die resultaten uitgedrukt worden in verhouding tot alle premies: in 2001 bedraagt die ratio immers 6,3% van de premies, komende van 13,4% in 1999 en van 22,6% in 1998.

Lopend resultaat: *netto technisch-financiële saldi, verhoogd met het saldo van de financiële opbrengsten van de niet-technische rekening en het saldo van de andere terugkerende opbrengsten en kosten die niet aan de verzekeringsactiviteit verbonden zijn.*

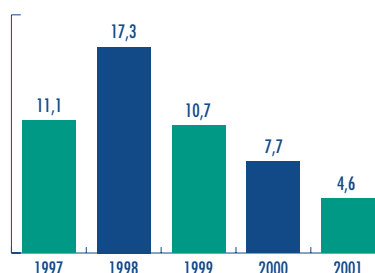
Het te bestemmen resultaat bedraagt 1,1 miljard euro in 2001, tegen 1,7 miljard in 2000, dit is 4,6% van alle premies in 2001, tegenover 7,7% van de premies in 2000.

Te bestemmen resultaat van het boekjaar: *lopend resultaat, verhoogd met het saldo van de niet-terugkerende opbrengsten en kosten (uitzonderlijke opbrengsten en kosten, netto belastingen en netto overdrachten van/naar de belastingvrije reserves).*

Lopende resultaten
(in % van de verdiende premies)

Te bestemmen resultaten van het boekjaar
(in % van de verdiende premies)

5.2 ONTWIKKELING VAN DE RENDABILITEIT VAN HET EIGEN VERMOGEN

Boekhoudkundig eigen vermogen: *eigen kapitaal, verminderd met de immateriële vaste activa en het niet-gestorte deel van het kapitaal.*

Eigen vermogen tegen marktwaarde: *boekhoudkundig eigen vermogen, vermeerderd met de latente meerwaarden na aftrek van de uitgestelde belasting (40% van de latente meerwaarden, behalve voor de effecten met variabele opbrengst waarvan de meerwaarden vrijgesteld zijn).*

Het boekhoudkundig eigen vermogen bedraagt 8 miljard euro eind 2001 en ligt zo tussen het niveau van 1999 en dat van 2000. De in 1999 ingezette daling werd hervat in 2001, na een „pauze“ die in 2000 werd waargenomen.

Het eigen vermogen tegen marktwaarde vertoont van 1996 tot 1998 een stijgende lijn, maar daarna een continue daling: eind 2001 maakte het nog maar 60% van de waarde eind 1998 uit. Die ontwikkeling vloeit voort uit de daling van de latente meerwaarden.

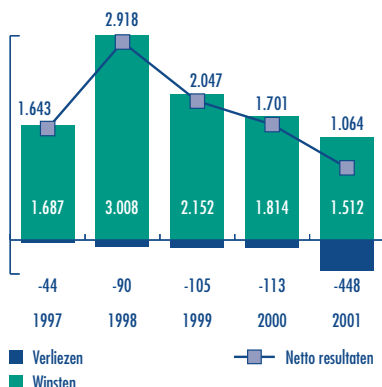
De vermindering van de marktwaarde van het eigen vermogen van de sector brengt een daling mee van de *return*

Ontwikkeling van het eigen vermogen (in miljoenen euro)					
	1997	1998	1999	2000	2001
Einde boekjaar (alle ondernemingen)					
Boekwaarde	8.238	8.792	7.847	8.336	7.964
Marktwaarde	15.901	20.519	16.693	15.158	12.190

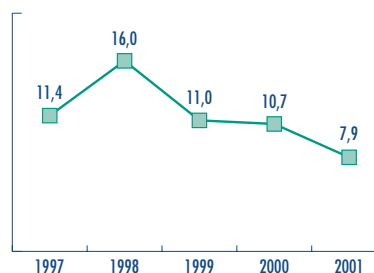
on equity die minder uitgesproken is dan die van de nettowinst. Terwijl die laatste zakt van 1,7 tot 1,1 miljard euro, daalt de return on equity slechts van 10,7% naar 7,9% tussen 2000 en 2001.

Het volume van de boekhoudkundige winsten is met bijna 300 miljoen euro afgenomen, wat bijna overeenstemt met de toename van de verliezen, die bijna een derde van de brutowinsten uitmaken, tegenover 6% in 2000.

Ontwikkeling van de boekhoudkundige resultaten (in miljoenen euro)

Rendabiliteit van het eigen vermogen (marktwaarde, in %)

5.3 FINANCIAL DEPENDENCY RATIO (FDR)

Financial Dependency Ratio: *verhouding, voor een verzekeringsproduct of een groep ervan, tussen het technische resultaat vóór beleggingsopbrengsten en de ermee verbonden gemiddelde technische voorzieningen. Deze ratio bepaalt het minimumrendement dat de technische voorzieningen moeten halen om het financieel evenwicht te bereiken.*

De Financial Dependency Ratio (FDR) heeft het voordeel dat ze zonder onderscheid kan worden toegepast op de verzekeringsproducten niet-leven en leven.

Elk product ontwikkelt zich op een andere manier:

FDR (in %)	2001
BA-motorrijtuigen	8,0
Voertuigcasco	15,1
Brand Woningen	-4,3
Brand speciale risico's	6,4
Algemene BA	3,9
Arbeidsongevallen Wet van 1971	4,4
Individueel tak 21 (vóór WD)	4,2
Groep tak 21 (vóór WD)	4,4

De situatie lijkt zorgwekkend voor verschillende producten wanneer het evenwicht alleen bereikt wordt door een rendement van de dekkingswaarden van 4% of meer. Levensverzekeringsverrichtingen met een gewaarborgde opbrengst bereiken aldus pas een evenwicht met een minimumopbrengst van 4,2% (leven individueel) en van 4,4% (leven groep), vóór winstdeelnamedotaties. Hetzelfde rendement is noodzakelijk in AO Wet van 1971. Die percentages liggen aanzienlijk hoger dan de gewaarborgde maximumrentevoet van 3,75%.

De technische verliezen zijn het zorgwekkendst voor de activiteiten BA-motorrijtuigen en voertuigcasco: het evenwicht kan er enkel worden bereikt met rendementen van respectievelijk 8 en 15%. Dergelijke situaties zijn op termijn onhoudbaar. Ondernemingen die in deze activiteitensegmenten te kampen hebben met buitensporige technische tekorten, kunnen niet anders dan ingrijpen op het vlak van de risicoselectie en de toepassing van correcte tarieven. De situatie, die weliswaar aanzienlijk beter is dan in 2000, blijft zorgwekkend in de speciale risico's Brand, in tegenstelling tot de woningrisico's, die een positief technisch saldo vertonen.

6. Solvabiliteit

Solvabiliteitsmarges:

a) **Gevormde marge:** vermogen van de verzekeringsonderneming, vrij van elke voorzienbare verplichting.

- De samenstelling van die marge stoelt op een lijst van in aanmerking te nemen elementen, die reglementair vastgesteld is.
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het uitdrukkelijke gedeelte van de marge (eigen vermogen, achtergestelde leningen, niet-technische reserves, suppletiebijdragen voor de onderlinge maatschappijen ...) en het impliciete gedeelte (geraamde toekomstige winsten in leven, niet-afgeschreven acquisitiekosten in de voorzieningen leven, latente meerwaarden ...).
- De elementen uit het expliciete gedeelte worden automatisch in aanmerking genomen, die van het impliciete gedeelte op verzoek van de onderneming en met goedkeuring van de CDV.
- Een gedeelte van de gevormde marge dient voor de dekking van de activiteiten niet-leven en een ander gedeelte voor de dekking van de activiteiten leven.

b) **Te vormen marges:** Bedragen van de gevormde marge waarover de verzekeringsonderneming met betrekking tot haar activiteiten moet beschikken voor elk van de groepen niet-leven en leven.

- Die bedragen zijn berekend op basis van:
 - de premies en de schadegevallen in de niet-levensverzekering;
 - de voorzieningen voor definitieve renten in de arbeidsongevallen;
 - de technische voorzieningen en het risicokapitaal in de levensverzekering;
 - het risico dat de onderneming loopt wegens het aanwenden van afgeleide producten.

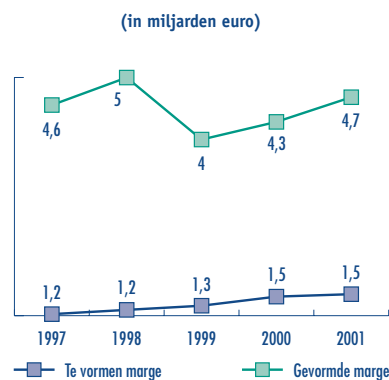
c) **Dekkingsratio:** verhouding tussen de gevormde marge en de te vormen marge.

6.1 SOLVABILITEITSMARGE NIET-LEVEN

De te vormen marge voor de verrichtingen niet-leven, die eind 2001 1,55 miljard euro bedraagt, is tussen 1997 en die datum met 27% gestegen. Die groei ligt tussen die van de premies, namelijk 22%, en die van de technische voorzieningen, die met 32% gestegen zijn. Deze tussenliggende groei kan worden verklaard door de wijze van berekening van de marge, die berust op een percentage van de premies, maar ook van de schadegevallen (die de schommeling van de voorzieningen omvatten). Eind 2001 bedraagt de te vormen marge aldus 16% van de premies met afgestane herverzekering.

De dekkingsratio (gevormde marge / te vormen marge) bereikte in 1998 een maximale waarde van 394%, maar

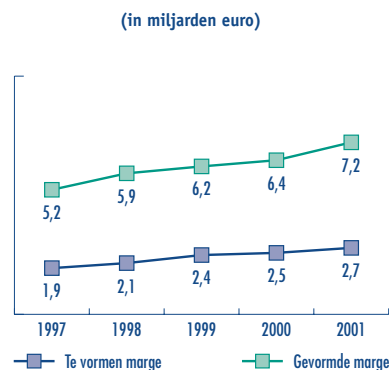
zakte bijna een kwart in 1999 en vervolgens met een tiental punten in 2000, alvorens zich in 2001 enigszins te herstellen en uit te komen op 308%. De forse daling van de dekkingsratio in 1999 valt te verklaren door de achteruitgang van het eigen vermogen bij Axa Royale Belge in 1999.

6.2 SOLVABILITEITSMARGE LEVEN

Tussen 1997 en 2001 is de te vormen marge voor de levensverzekeringsverrichtingen met 44% gestegen. Anders dan bij de verrichtingen niet-leven is deze groei beduidend lager dan die van de premies en de technische voorzieningen. De premies stijgen met 107%, met name onder impuls van het succes van de aan beleggingsfondsen gekoppelde levensverzekeringen. Aangezien deze laatste meestal geen bijkomende marge vereisen, is het logisch dat de te vormen marge de groei van het geheel van het premie-inkomen in leven niet volgt.

De dekkingsratio, die in 2001 258% bedraagt, tekent een waarde op die zeer dicht in de buurt ligt van die van 1997.

7. Ontwikkeling van de belangrijkste resultaten

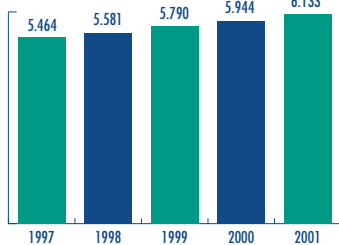
7.1 NIET-LEVENSVZERKERINGEN

7.1.1 BOAR

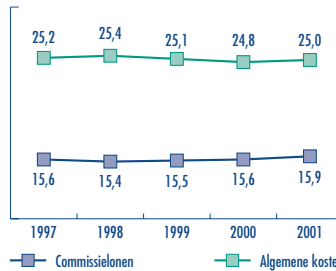
Met een incasso van 7,4 miljard euro noteert niet-leven in 2001 een nominale groei van 4,3%, tegenover 3,5%

in 2000. Het boekjaar 2001 werd door de trendomslag op het verkeerde been gezet en is dus een overgangsjaar waarin de gevolgen van de tariefstijgingen, die pas op de vervaldata in 2002 in werking treden, nog niet duidelijk waargenomen kunnen worden.

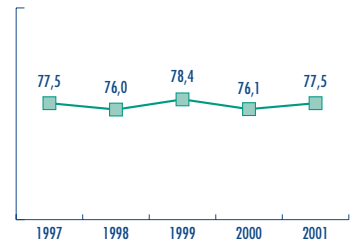
BOAR
Verdiende premies (in miljoenen euro)

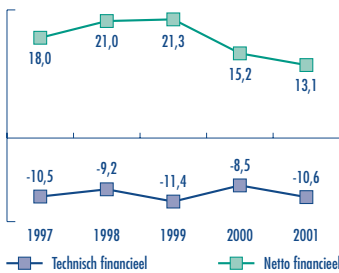
Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

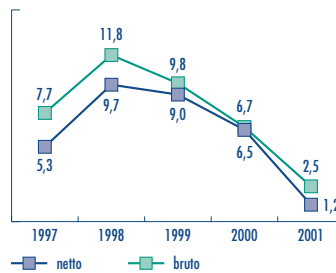
Schadegevallen en technische lasten
(in % van de verdiende premies)

Technisch-financieel resultaat
(in % van de verdiende premies)

Technisch-financiële saldi
(in % van de verdiende premies)

De door ups en downs gekenmerkte ontwikkeling van het technisch resultaat wordt verklaard door die van de schadelast. De commissielonen en algemene kosten blijven relatief gezien stabiel, rond 40% van de premies.

De financiële opbrengsten gaan er sinds 2000 duidelijk op achteruit. Het verlies met 8,2 punten tussen 1999 en 2001 heeft een weerslag op het bruto technisch-financieel saldo van die verrichtingen, dat eind 2001 2,5% van de premies bedraagt, na drie jaar eerder een hoogtepunt van 11,8% te hebben bereikt.

Rekening houdende met de prijs van de afgestane herverzekering, bedraagt het netto technisch-financieel saldo

van de BOAR-takken 1,2% van de verdiende premies, tegen 6,5% het jaar daarvoor.

De premies van de tak **Motorrijtuigen** zijn met 3% gestegen, nauwelijks meer dan de gemiddelde inflatie van 2,5% in 2001. Het incasso van de tak Voertuigcasco stijgt met 4,3% en dat van de tak Burgerrechtelijke Aansprakelijkheid met 2,4%, op het niveau van de groei van het wagenpark. In nominale cijfers zou de gemiddelde premie in 2001 zich gestabiliseerd hebben ten opzichte van 2000. De neerwaartse beweging in reële cijfers in BA-motorrijtuigen zet zich dus voort, onder druk van de concurrentie, maar ook als gevolg van de moeilijkheden die sommige verzekeraars hebben ondervonden bij de verde-

diging van de aangevraagde tariefverhoging bij de voogdijminister. Die moeilijkheden, die voor de BA een vaststaand en pijnlijk feit zijn, verklaren daarentegen geenszins de meer kritieke situatie van de tak Materieële schade. Alleen het onaangepaste tarievenbeleid van sommige spelers staat hier ter discussie.

Het evenwicht moet dus worden hersteld door middel van een tarifiering die de kostprijzen correct weerspiegelt, ondanks de reglementaire moeilijkheden die de commerciële context nog problematischer maken.

De vrijmaking van de bonus-malusschaal en van het minimumtarief, de bepalingen van het wetsontwerp betreffende het recht op verzekering tegen een „redelijke prijs”, en de herziening van de indicatieve tabel in de zin van ruimere vergoedingen in geval van lichamelijke letsels zijn allemaal hindernissen die de ondernemingen, die het al moeilijk hebben om rendabiliteit en marktaandeel met elkaar te verzoenen, vandaag en in de toekomst moeten overwinnen.

Die verschillende argumenten verklaren dat de verzekeraars stappen blijven ondernemen bij de minister van Economie. De BVVO betreurt het archaïsche karakter van het behoud van het mechanisme voor de prijzencontrole in verband met de verplichte verzekeringen. De huidige context verplicht de minister er immers toe om een standpunt in te nemen over dossiers waarbij het niveau van de

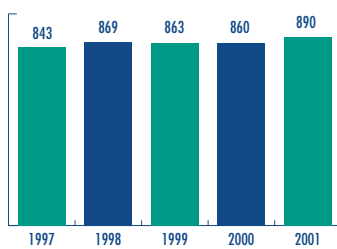
toekomstige lasten zou moeten worden gerechtvaardigd door de cijfers uit het verleden.

Het premie-inkomen van de tak **Brand** en andere zaakschade is gestegen met 4,5%. De woningverzekeringen stegen in een verhouding die in de lijn ligt van die van de Abex-index. De stijging van het premie-inkomen van de verzekeringen „speciale risico’s” zou het gevolg zijn van een bescheiden stijging van de premievoeten voor de dekking van grote risico’s, die kan worden verklaard door de behoefte aan meer technische orthodoxie en de stijging van de herverzekeringstarieven. Die trend heeft zich versterkt na de aanslagen van 11 september, die voor de meeste herverzekeraars de aanleiding waren om strengere voorwaarden op te leggen bij de contractverlenging, zowel wat de dekking als wat de tarifiering betreft.

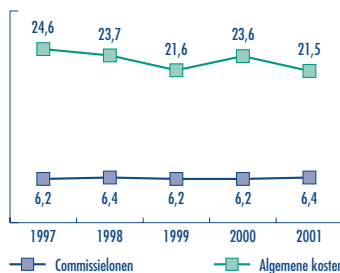
7.1.2 Arbeidsongevallen – wet van 1971

Na enkele jaren van stagnering is het premievolume in de arbeidsongevallenverzekering (wet van 1971, particuliere sector) gestegen van 867 miljoen euro in 2000 tot 891 miljoen in 2001, ondanks de plotse conjunctuuromslag (minder nieuwe banen, minder uitzendarbeid, hogere werkloosheid, ...). De verdiende premies nemen zo toe met een percentage dat lager is dan de groei van de loonsom.

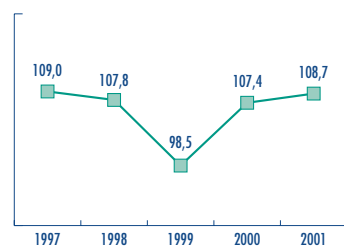
AO Wet van 1971
Verdiende premies (in miljoenen euro)

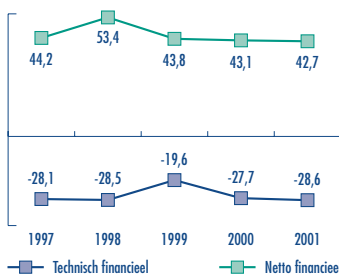
Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

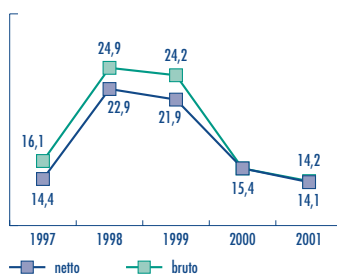
Schadegevallen en technische lasten
(in % van de verdiende premies)

Technisch-financieel resultaat
(in % van de verdiende premies)

Technisch-financiële saldi
(in % van de verdiende premies)

Het segment Wet van 1967 (overheidssector) doet het met een groei van ruim 25% in 2001 veel beter, maar heeft betrekking op een veel kleiner premievolume.

De scherpe concurrentie blijft wegen op de groei van de incasso's, ondanks de bijkomende technische lasten waar de wetsverzekeraars mee geconfronteerd worden als gevolg van de lagere rentevoeten of de hogere levensverwachting van slachtoffers en rechthebbenden. Die bijkomende lasten worden in totaal geraamd op zo'n 85 tot 100 miljoen euro, m.a.w. gemiddeld zo'n 9% van het incasso van de sector.

Zoals in de BA-motorrijtuigverzekering zijn de wetsverzekeraars in 2002 verplicht geweest om individuele aanvragen voor een tariefverhoging in te dienen. Hier herinnert de BVVO eveneens aan haar bezwaren tegen de huidige voorschriften, die in haar ogen het concurrentievermogen ondermijnen aangezien de ondernemingen toekomstige lasten moeten rechtvaardigen en tegelijkertijd hun resultaten uit het verleden, die kunstmatig opgedreven worden door gerealiseerde meerwaarden, moeten voorstellen. Zoals in de BA-motorrijtuigverzekering weerhouden die bepalingen de ondernemingen om hun tarieven jaarlijks aan te passen, waardoor er van tijd tot soms forse stijgingen zijn, die moeilijk verkoopbaar zijn aan zowel tussenpersonen als industriële klanten.

De lichte achteruitgang van het relatieve niveau van de algemene kosten wordt gecompenseerd door een ver-

zwaren van de kostprijs van de schadegevallen en andere technische kosten.

Met uitzondering van 1999 bedraagt het technisch deficit nog altijd zo'n 28% van de verdiende premies. De financiële opbrengsten lijken eveneens stabiel (bijna 43% van de premies), met uitzondering van 1998, dat gekenmerkt werd door uitzonderlijke gerealiseerde latente meerwaarden, in de context van de ingrijpende veranderingen op de Belgische financiële markt.

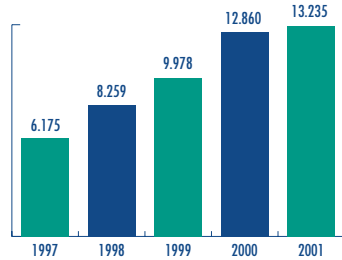
De kostprijs van de afgestane herverzekering lijkt, net als in 2000, onbetekenend in 2001. In 2001 behalen de AO-verrichtingen Wet van 1971 een nettoresultaat van 14,1% van de premies, dat is 1,4 procentpunt minder dan in 2000.

7.2 LEVEN

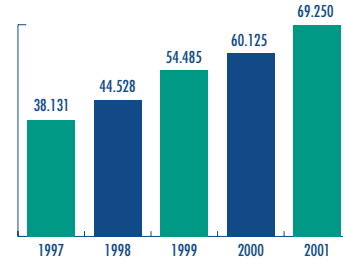
Het premie-inkomen is tussen 1997 en 2001 met 114% toegenomen, wat meer is dan de technische voorzieningen, waarvan het volume met 81% is gegroeid. Dat verschil wordt vooral verklaard door de groei van de incasso's van de producten „universal life“ of van de contracten in rekeneenheden. Hun succes verklaart ook de daling van de kostenpercentages van de tak.

De financiële opbrengsten, uitgedrukt in procent van de technische voorzieningen, zijn fors gezakt: van 10,5%

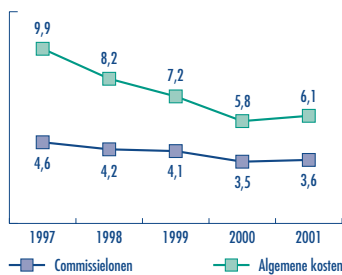
LEVEN (Totaal van de verrichtingen)
Premies (in miljoenen euro)

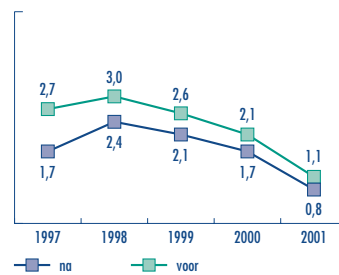
LEVEN (Totaal van de verrichtingen)
Gemiddelde technische voorzieningen (in miljoenen euro)

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

Netto technisch-financiële saldi
vóór en na WD
(in % van de voorzieningen leven)

in 1998 tot nog slechts 2,8% in 2001. Die daling van het rendement, gecombineerd met de snelle groei van de premies, weegt zwaar op de verhouding bruto technisch-financieel saldo tot premies. Die ratio bedraagt nog maar 4,5% van de premies tegenover 20% in 1998. Een meer verfijnde analyse van die ratio is nodig voor de verrichtingen met gewaarborgde rentevoet (zie de twee volgende bladzijden). Voor de met beleggingsfondsen verbonden verzekeringen bedraagt die in 2000 ongeveer 1,6% van de premies, een niveau dat vergelijkbaar is met dat van 1999.

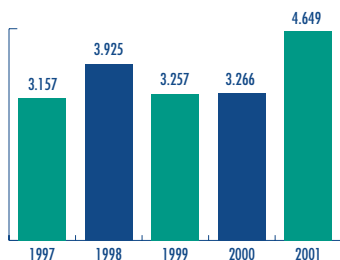
Het netto technisch-financieel saldo ligt in 2001 op een niveau dat hoger is dan dat van het bruto saldo, namelijk 6% van de premies, wat verklaard wordt door een positief herverzekeringssaldo ten gunste van de cedenten, alsook door de forse daling (14%) van het fonds voor toekomstige dotaties. Het verschil tussen de saldi voor en na WD, uitgedrukt in procent van de technische voorzieningen, vermindert geleidelijk in de loop van de waarnemingsperiode. Het bedraagt 0,3% van de technische voorzieningen in 2001, tegenover 1,1% in 1996. De afgenomen winstdeelnemingen moeten natuurlijk gezien worden in de context van de daling van het financiële rendement.

Individueel Hoofd- en aanvullende verzekering (tak 21)

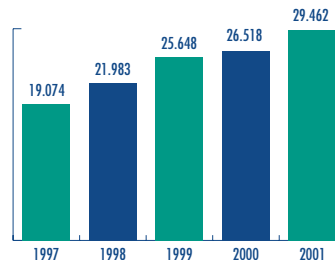
De beursmalaise en de aanhoudend lage rentevoeten verklaren grotendeels de opleving van de verzekeringsproducten **leven individueel met een gewaarborgde opbrengst**, vooral die van het type „universal life” (koopsummen of flexibele premies). In 2001 is het incasso van tak 21 gestegen met 39,8%, na twee moeilijke jaren als gevolg van de verlaging van de gewaarborgde maximumrentevoet tot 3,75%. Drie ondernemingsgroepen alleen al zijn goed voor ruim driekwart van de groei in 2001; de drie soorten distributiekanaalen komen daarbij aan bod, meer bepaald de bancassurance (Fortis), de makelarij (Axa, Fortis) en een onderlinge maatschappij zonder tussenpersonen (Omob).

In tegenstelling tot wat voor het geheel van de verrichtingen leven wordt vastgesteld, stijgen de technische voorzieningen, met een groei van 54% tussen 1997 en 2001, in grotere mate dan de incasso's, waarvan de stijging tussen beide jaren 47% bedraagt. Die ontwikkeling vloeit voort uit de aanvullende dotaties aan de levensverzekeringsvoorzieningen in het kader van de anticipatie op een bestendige daling van het rendement van de dekkingswaarden.

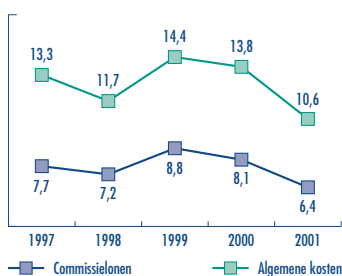
Leven individueel niet gekoppeld aan fondsen
Premies (in miljoenen euro)

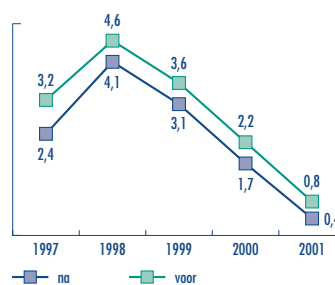
Leven individueel niet gekoppeld aan fondsen
Gemiddelde technische voorzieningen (in miljoenen euro)

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

Bruto technisch-financiële saldi
vóór en na WD
(in % van de voorzieningen leven)

De nettodaling van de financiële opbrengsten verklaart die van de technisch-financiële saldi, die hier uitgedrukt zijn in procenten van de voorzieningen. Het winstdeelnemingspercentage, eveneens uitgedrukt in procent van de voorzieningen, zakt van 0,8% in 1997 tot 0,4% in 2001.

De continue neerwaartse beweging van de WD's is te wijten aan het feit dat de meeste voorzieningen betrekking hebben op contracten die een technische rentevoet van 4,75% waarborgen, een niveau dat de ondernemingen almaar moeilijker zullen kunnen overschrijden, gezien de huidige beursresultaten en rentevoeten.

Groep Hoofd- en aanvullende verzekeringen

Het incasso van de **groepsverzekering** stijgt met 3,5% en overschrijdt nu de kaap van 3 miljard euro, rekening houdend met de 100 miljoen euro die kunnen worden toegeschreven aan de tak-23-verrichtingen. Dit groei cijfer valt nogal tegen, gelet op de Belgische economische prestaties in 2000, in het bijzonder op het vlak van de werkgelegenheid. Deze gunstige ontwikkeling compen-

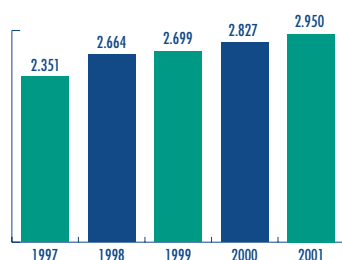
seert de handhaving ervan in de maximale loonmarge, die een rem op de tweede pijler is, niet.

De resultaten van de groepsverzekeringsverrichtingen vertonen een ontwikkeling die erg vergelijkbaar is met die van de activiteiten „leven individueel“. De groei van de technische voorzieningen, met 36% tussen 1997 en 2001, is meer uitgesproken dan die van de incasso's, die tijdens de waarnemingsperiode met 25% gestegen zijn. De aanvullende dotaties aan de voorzieningen verklaren die uiteenlopende ontwikkelingen.

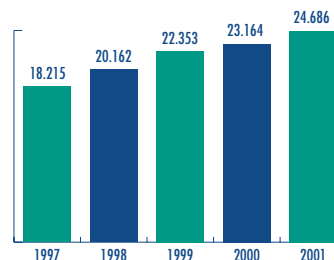
De technisch-financiële resultaten, uitgedrukt in procent van de technische voorzieningen, gaan er duidelijk op achteruit ten opzichte van de uitzonderlijke prestaties van 1998 en 1999. Die daling met 3,5 punten tussen 1998 en 2001 is vooral te wijten aan de vermindering van de opbrengsten uit beleggingen.

De dotaties aan de winstdeelnemingen nemen eveneens af; terwijl ze in 1997 1,1% van de technische voorzieningen uitmaakten, is dat in 2001 nog maar 0,6%.

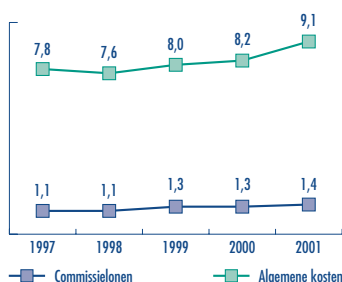
Leven groep niet gekoppeld aan fondsen
Premies (in miljoenen euro)

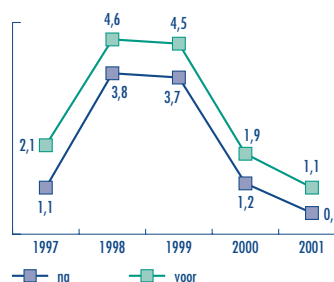
Leven groep niet gekoppeld aan fondsen
Gemiddelde technische voorzieningen (in miljoenen euro)

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

Bruto technisch-financiële saldi
vóór en na WD
(in % van de voorzieningen leven)

8. Analyse van de BOAR verrichtingen

Dit hoofdstuk analyseert de „gezondheidstoestand“ van de belangrijkste BOAR-takken op basis van een verrekening van de gegevens van de Controledienst voor de Verzekeringen en van de enquêtes die de BVVO bij de ondernemingen heeft gehouden. Het beperkt zich enerzijds tot de takken die meer dan één procent van de markt uitmaken en anderzijds tot de activiteiten waarvoor de representativiteit van de BVVO-enquêtes minstens 95% bedraagt. Bij wijze van extra veiligheid heeft de BVVO nagegaan of de ontbrekende marge de waargenomen tendensen niet in grote mate beïnvloedt. De BVVO stelt aan de geïnteresseerden de gegevens ter beschikking die betrekking hebben op de takken met een beperkt incasso, die wegens plaatsgebrek niet in deze publicatie konden worden opgenomen.

De tak Hulpverlening steekt daarbij af met een groei die sinds verschillende jaren hoger ligt dan het gemiddelde in niet-leven. In 2000 bedraagt die groei 8,1% en in 2001

7,2%. Ze illustreert de vraag van een steeds groter wordende bevolkingsgroep om het hele jaar door een uitgebreidere dekking „hulpverlening“ te genieten. Die uitbreiding van de dekking zet de verzekeraars ertoe aan om jaarlijkse contracten te sluiten, in plaats van contracten die beperkt blijven tot de duur van de vakantie, wat de gestage groei van de premieontvangsten verklaart.

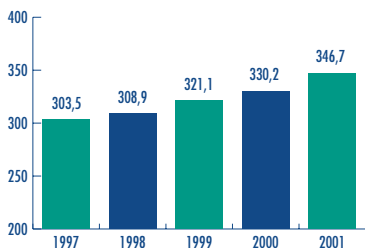
De transportverzekeringen tekenen een groei van 10% op, terwijl de stijging van de andere BOAR-takken geen 5% bedraagt.

Bedrijfsratio's, schadelast en saldo's in de grafieken en tabellen worden in procent van de verdiende premies uitgedrukt.

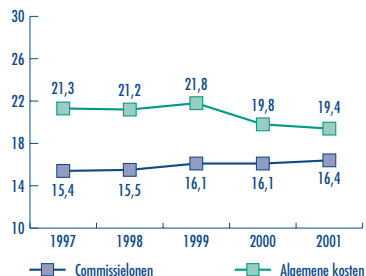
De grafieken op de volgende bladzijden zijn gebaseerd op een steekproef die voor elke tak minstens 98% van de premies vertegenwoordigt.

ONGEVALLEN: KLEIN MAAR FIJN

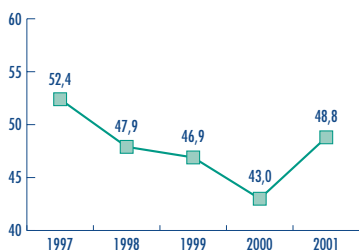
Premies en bijkomende kosten (miljoenen euro)

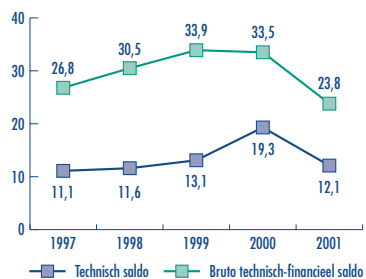
Bedrijfsratio's

Schadelast

Saldi

In 2001 neemt het incasso (premies en bijkomende kosten) voor de tak ongevallen toe met 5%. Het incasso van de collectieve ongevallenverzekering stijgt hierbij met 17,4%, terwijl dit van de algemene individuele ongevallenverzekering daalt met 3,6%. Deze ietwat bizarre ontwikkeling is het gevolg van een herdefiniëring van contracten, vroeger gezien als individuele en nu als collectieve verzekeringen, binnen een verzekeringsonderneming. Hoe dan ook, als men individuele polissen (om en bij de 60% van de premies) en contracten die men via een school, een werkgever of een sportclub geniet optelt, is de jaarpremie per gezin slechts 800 euro.

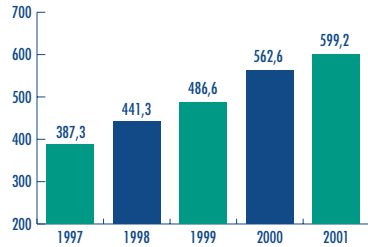
Het incasso van de verkeersindividuele ongevallenverzekering bedraagt zo'n 55 mio euro, met een gemiddelde

premie van ongeveer 50 euro. Hierbij hoort de bestuurdersverzekering die een waardevol alternatief is voor het verplichtstellen van de bestuurdersdekking binnen de BA motorrijtuigen, hetgeen in 2001 nogmaals aan bod kwam in de debatten rond het wetsvoorstel Monfils.

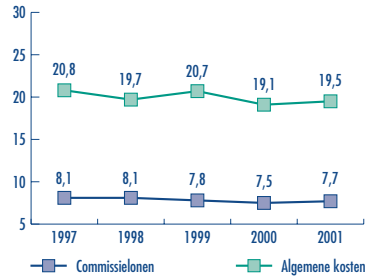
De schadelast (zonder interne kosten) stijgt in 2001 tot iets boven zijn niveau van 1999, zijnde 48,8% van het incasso, waardoor het technisch saldo daalt. Door de halvering van de beleggingsopbrengsten gedurende de twee laatste jaren, daalt het bruto technisch-financieel saldo met 10 procentpunten tussen 1999 en 2001, maar het blijft in de verschillende segmenten van de markt duidelijk positief.

ZIEKTE: GROEI EN CONCURRENTIE

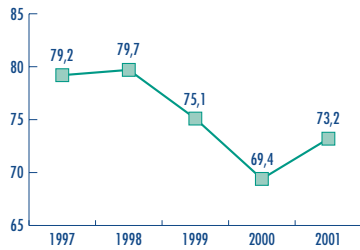
Premies en bijkomende kosten (miljoenen euro)

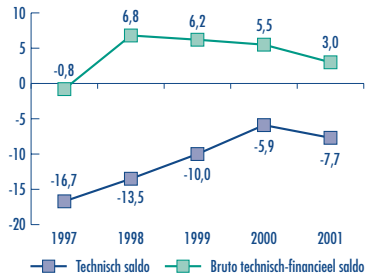
Bedrijfsratio's

Schadelast

Saldi

Waar de groei van het incasso voor de tak ziekte de drie voorgaande jaren telkens meer dan 10% bedroeg, valt hij in 2001 terug tot 6,5%. Niettegenstaande deze terugval, verdubbelde het incasso de afgelopen zeven jaren.

De groei van de individueel gesloten overeenkomsten steekt af tegen de stagnering voor de collectieve contracten. Uit angst te worden geconfronteerd met zeer hoge kosten voor ziekenhuisopname sluiten steeds meer mensen een aanvullende verzekering bovenop het basisstel-

sel van de sociale zekerheid. De vergrijzing zal die trend alleen maar versterken (vooral op het gebied van de zorgverzekering).

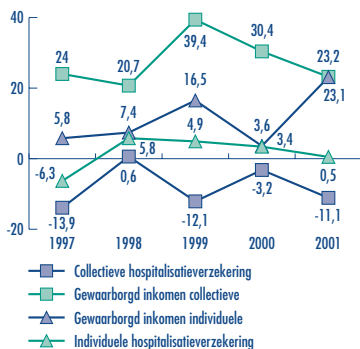
De schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor vergrijzing) stijgt in 2001 met 4 procentpunten van de verdiende premies. Deze toename situeert zich voornamelijk in de hospitalisatieverzekering. Voor de collectieve hospitalisatieverzekering bedraagt de schadelast in 2001 zelfs 85,2% van de verdiende premies.

Daar de opbouw van bijkomende vergrijzingsreserves in 2001 minder hoog ligt dan in 2000, kent het technisch saldo een terugval van slechts 1,8 procentpunten.

De beleggingsopbrengsten zijn sinds 2000 sterk afgenomen waardoor het bruto technisch-financieel saldo in 2001 slechts 3% van de verdiende premies bedraagt.

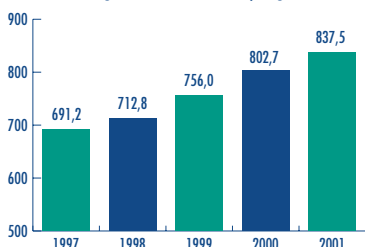
De grafiek hiernaast geeft een overzicht van de evolutie van het bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies per verzekeringsproduct voor de tak ziekte. De resultaten van de hospitalisatieverzekeringen dienen de volgende jaren nauwlettend in het oog gehouden te worden.

Bruto technisch-financieel saldo

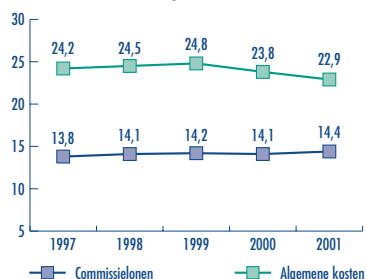

VOERTUIGCASCO: VERLIEZEN HOUDEN AAN

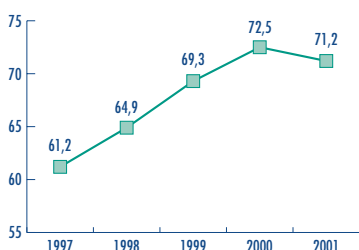
Premies en bijkomende kosten (miljoenen euro)

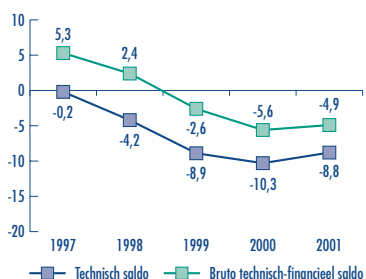
Bedrijfsratio's

Schadelast

Saldi

Het aantal nieuwe voertuigen steeg tussen 1998 en 2000 met 14%, terwijl er in 2001 een terugval was van 5%. Dit geeft een verklaring van het sterk stijgende incasso voor de tak voertuigcasco tussen 1998 en 2000, met name 12,6%, en een meer gematigde groei van 4,3% in 2001.

In 2001 nam echter het aantal nieuwe voertuigen voor goederenvervoer toe, wat duidelijk te zien is in een incasotoename van 7,2% voor de voertuigen andere dan „toerisme en zaken” en „tweewielers”.

Na een toename van de schadelast (zonder interne kosten) in functie van de verdiende premies met 10 procent-

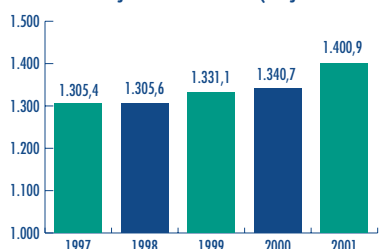
punt over de periode 1997-2000, stagneert hij in 2001. Vooral de „materieële schade toerisme en zaken” baart zorgen: de schaderatio bedraagt er 83,7%.

Zoals blijkt uit de onderstaande tabel leiden deze hoge schaderatio's tot aanzienlijke verliezen. Gezien „materieële schade” het belangrijkste bestanddeel is van het totale incasso voertuigcasco kunnen globale verliezen niet uitblijven. Het algemeen bruto technisch-financieel saldo vertoont bijgevolg een tekort van 4,9% van de verdiende premies.

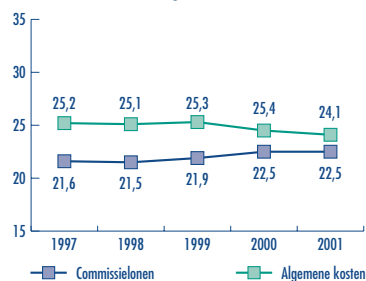
Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies voor 2001		
		Materieële schade	Diefstal	Andere
Toerisme en zaken	83,3	-18,6%	9,0%	20,1%
Vervoer van zaken MTM ≤ 3,5 T	6,7	-16,6%	9,2%	30,7%
Vervoer van zaken MTM > 3,5 T	8,6	19,5%	36,6%	57,7%

BRAND EN ANDERE SCHADE AAN GOEDEREN: NOG ALTIJD VERLIES OP GROTE RISICO'S

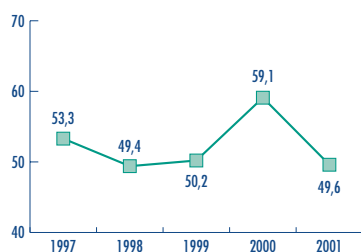
Premies en bijkomende kosten (miljoenen euro)

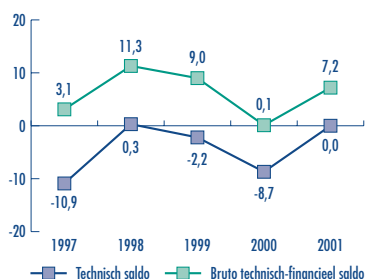
Bedrijfsratio's

Schadelast

Saldi

In vergelijking met de voorgaande jaren kent het incasso van de tak brand in 2001 een iets duidelijker toename, met name 4,5%. De zeer beperkte toename in 2000 was te wijten aan een overdracht naar een onderneming die niet onder Belgische controle staat.

Het incasso van de categorie *woningen* groeit in 2001 met 5%, in de lijn van de evolutie van de ABEX-index.

De schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor egalisatie) in functie van de verdiende premies daalt in 2001 opnieuw tot zijn niveau van 1998 en 1999, en bedraagt 49,6%. Deze positieve evolutie van de schaderatio manifesteert zich in elke categorie. Voor de *speciale risico's, uitgezonderd technische verzekeringen*, hangt deze gunstige evolutie samen met een daling van de reserves.

De dalende schadelast geeft in 2001 een technisch saldo dat in evenwicht is met de verdiende premies. Door de beleg-

gingsopbrengsten in rekening te brengen bekomt men een bruto technisch-financieel saldo van 7,2% van de verdiende premies.

In onderstaande tabel wordt, voor 2000 en 2001, het bruto technisch-financieel saldo per categorie weergegeven. In 2001 zijn de resultaten bijna overal gunstiger dan in 2000.

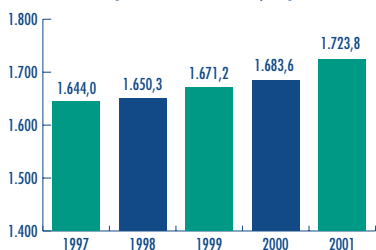
De categorie *ondernemingen eenvoudige risico's* is, voor het eerst sinds 1997, niet meer verlieslatend.

De *speciale risico's, uitgezonderd technische verzekeringen*, zijn in 2001 heel wat minder verlieslatend dan in 2000. Dit door een daling in de reserves. De uitkeringen blijven echter op hetzelfde peil. De premieverhogingen per 1 januari 2002 zullen dus meer dan nodig zijn om het evenwicht te herstellen.

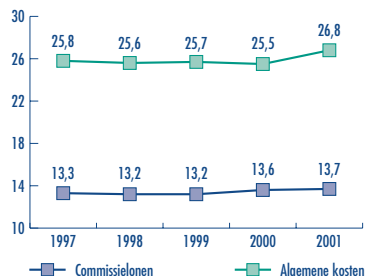
Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo (% verdiende premies)	
		2000	2001
Eenvoudige risico's			
Woningen	61,3	6,0%	10,7%
Landbouwriscico's	3,4	13,2%	14,1%
Ondernemingen	12,4	-5,9%	2,7%
Andere	5,4	-4,7%	7,5%
Speciale risico's			
Alles, behalve technische verzekeringen	12,9	-28,6%	-6,6%
Technische verzekeringen	4,6	8,7%	6,1%

BA MOTORRIJTUIGEN: EINDRESULTAAT NEEMT EEN DUIKVLUCHT

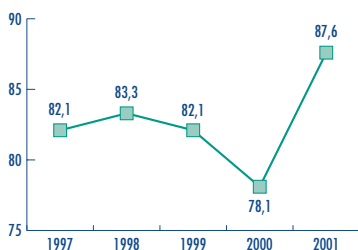
Premies en bijkomende kosten (miljoenen euro)

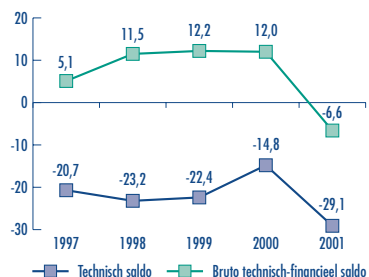
Bedrijfsratio's

Schadelast

Saldi

In 2001 groeit het incasso van de tak motorrijtuigen met 2,4%, wat vergelijkbaar is met de stijging over de periode 1997-2000. Gezien het aantal voertuigen in 2001 verder toenam is de stijging van het incasso juist voldoende om de gemiddelde premie per voertuig op peil te houden. In de periode 1997-2000 daalde deze gemiddelde premie echter met 4%.

De schadelast (zonder interne kosten) stijgt in 2001 boven het niveau van de voorgaande jaren uit en bedraagt 87,6% van de verdiende premies. Deze stijging volgt uit een toename van de uitkeringen en een verhoging van de reserves, dit laatste mede onder invloed van de nieuwe indicatieve tabel van de vergoedingen voor lichamelijke letsels.

De daling van het technisch saldo tot -29,1% van de verdiende premies, alsook de sterk afgenomen beleggingsopbrengsten geven voor het eerst sinds 1996 een negatief bruto technisch-financieel saldo van -6,6% van de verdiende premies.

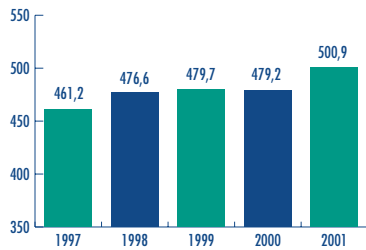
In onderstaande tabel wordt, voor 2000 en 2001, het bruto technisch-financieel saldo per categorie weergegeven.

Daar waar het vervoer van zaken in 1999 en 2000 al verlieslatend was, blijft in 2001 enkel de categorie tweewielers uit de rode cijfers. In de kleinere categorie „auto-bussen en autocars” noteerden de verzekeraars enkele zware schadegevallen.

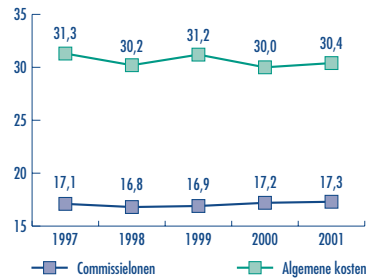
Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies	
		2000	2001
Toerisme en zaken	77,8	14,8%	-3,8%
Tweewielers	3,5	16,7%	12,0%
Vervoer zaken MTM ≤ 3,5 T	8,2	-1,4%	-12,9%
Vervoer zaken MTM > 3,5 T	9,5	-3,5%	-26,7%

ALGEMENE BA: RESULTATEN OMLAAG

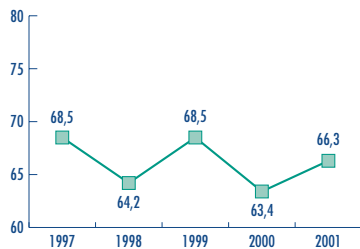
Premies en bijkomende kosten (miljoenen euro)

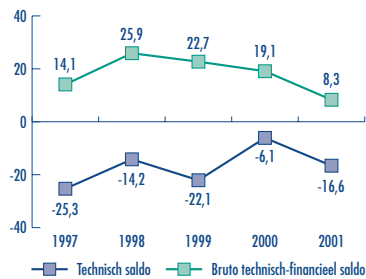
Bedrijfsratio's

Schadelast

Saldi

In 2001 neemt het incasso voor de tak algemene BA toe met 4,5%. Door een verschuiving van contracten van de „BA exploitatie en na levering” naar de „andere BA” door een onderneming, neemt het incasso voor de BA exploitatie en na levering slechts met 0,4% toe terwijl het incasso voor het product andere BA stijgt met 33,1%.

De schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor egalisatie) blijft in 2001 in de lijn van de afgelopen jaren en bedraagt 66,3% van de verdiende premies. Ten opzichte van 2000 dalen de uitkeringen echter lichtjes, maar nemen de reserves behoorlijk toe.

De algemene BA omvat een aantal verzekeringsproducten met een lange afwikkelingsperiode van de schade-

last. Het uiteindelijke resultaat van deze verzekeringsactiviteiten is bijgevolg sterk afhankelijk van de beleggingsopbrengsten.

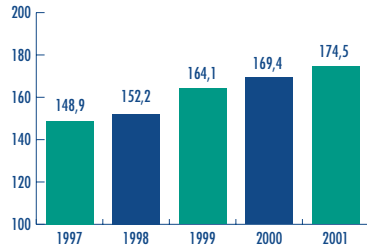
In vergelijking met de periode 1997-1999 zijn de beleggingsopbrengsten in 2001 sterk verminderd. Het bruto technisch-financieel saldo bereikt mede daardoor zijn laagste niveau van de afgelopen jaren, zijnde 8,3% van de verdiende premies.

Onderstaande tabel geeft, voor 2000 en 2001, het bruto technisch-financieel saldo per product.

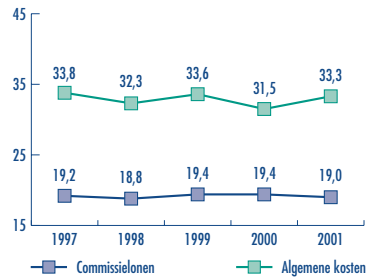
Product	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies	
		2000	2001
BA privé leven	26,2	21,2%	10,6%
BA exploitatie en na levering	49,6	14,3%	4,2%
BA beroepsleven	15,1	-1,5%	14,9%
Andere BA	7,2	41,8%	-3,6%

Rechtsbijstand voertuigen

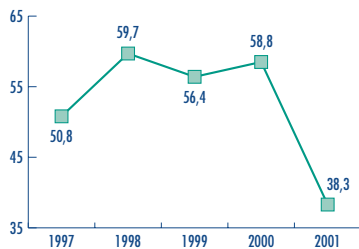
Premies en bijkomende kosten (miljoenen euro)

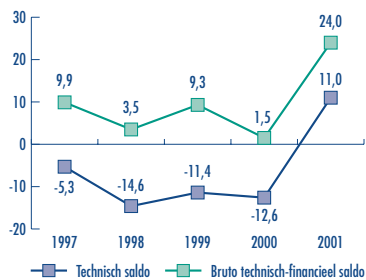
Bedrijfsratio's

Schadelast

Saldi

Het incasso voor de **rechtsbijstand voertuigen** stijgt in 2001 verder met 3,1% en bedraagt 174,5 miljoen euro.

In de **rechtsbijstand andere dan voertuigen** neemt het incasso met 6,4% toe. Het overschrijdt 16 miljoen euro, niet minder dan 15 euro per gezin.

Hoewel de uitkeringen in 2001 vergelijkbaar zijn met deze van 2000 daalt de schadelast (zonder interne kosten) in 2001 met 20 procentpunten. De in 2000 sterk toegenomen reserves nemen in 2001 namelijk af met bijna 7% van de verdiende premies. Deze daling van de reserves is het gevolg van een belangrijke herschikking van de reserves binnen enkele ondernemingen.

Door schommelingen in de reserves en door de afgenomen beleggingsopbrengsten haalt het bruto technisch-financieel saldo in 2001 een dieptepunt met een tekort van 44%.

Door de daling van de reserves wordt het technisch saldo in 2001 zelfs positief en bedraagt 11% van de verdiende premies. Het bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies stijgt dan ook hoog boven dat van de voorgaande jaren uit.

De tekorten van de laatste jaren zijn in eerste instantie afkomstig van de rechtsbijstand privé-leven gekoppeld aan de polissen BA privé-leven. Het betreft een beperkte dekking rechtsbijstand die meestal wordt aangeboden voor een tiental euro: lang niet voldoende om de eruit voortvloeiende lasten te dragen.

Indien echter abstractie wordt gemaakt van de herschikking van de reserves bekomt men een schaderatio van 52,6%. Dit betekent een lichte daling ten opzichte van 2000. Het technisch saldo bedraagt in dit geval -7,1% van de verdiende premies. De beleggingsopbrengsten zorgen ervoor dat het bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies positief blijft en gelijk is aan 2,9%. Deze resultaten, die veel meer in de lijn van de verwachtingen liggen, berusten op een steekproef van 86,2% van de markt.

Daarnaast komt de rentabiliteit van de polissen met een uitgebreide dekking rechtsbijstand privé-leven, waarvan de premie gemakkelijk 10 keer hoger kan liggen, meer en meer in het gedrang.

De premieverhogingen, waarmee een aantal ondernemingen in 2001 zijn gestart, zullen bijgevolg hard nodig zijn om het evenwicht te herstellen.

